

КОНСУЛТАЦИОНЕН ДОКУМЕНТ
ЗА
КОНЦЕПЦИЯ НА
ЗАКОНОПРОЕКТ ЗА ПРЕБРОЯВАНЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО И
ЖИЛИЩНИЯ ФОНД 2021 ГОДИНА

9 юли 2018 година

1. ОСНОВНА ИНФОРМАЦИЯ ЗА КОНСУЛТАЦИЯТА

1.1. Въведение:

Националният статистически институт организира обществени консултации по концепцията на Законопроект за преброяване на населението и жилищния фонд 2021 година.

Република България като държава - членка на Европейския съюз, е задължена съгласно Регламент (ЕО) № 763/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 9 юли 2008 г. относно преброяването на населението и жилищния фонд да приложи пряко разпоредбите му и да проведе преброяване на населението и жилищния фонд.

Съгласно Регламент (ЕС) 2017/712 на Комисията за определяне на референтната година и програмата за статистическите данни и за метаданните за преброяването на населението и жилищния фонд Република България трябва да проведе преброяване на населението и жилищния фонд през 2021 година. Съгласно същия Регламент до края на 2019 г. държавите членки трябва да докладват на Комисията (Евростат) избраната от тях референтна дата на преброяването.

Изчерпателното преброяване на населението и жилищния фонд трябва да бъде уредено с отделен закон съгласно разпоредбата на чл. 18 от Закона за статистиката.

Целта на преброяването е да осигури надеждна, изчерпателна и достатъчно детайлизирана по административно-териториални и териториални единици информация за населението и жилищния фонд в страната. Преброяването ще предостави данни за броя и структурата на населението по пол, възраст, образование, икономическа активност, професия, икономическа дейност и други демографски, социално-икономически и етнокултурни признаци. Преброяването ще осигури и информация за броя и основните характеристики на сградния и жилищния фонд в страната, както и за жилищните условия на населението.

Чрез преброяванията се осигуряват информационно потребностите на широк кръг от специалисти във и извън управлението, които в своята дейност се нуждаят от точна, изчерпателна и актуална демографска и социална информация за вземане на управленски решения и разработване на стратегии и конкретни национални и регионални икономически и социални политики и политики по опазване на околната среда.

Преброяването е най-голямото изчерпателно статистическо изследване, в което пряко е ангажиран не само Националният статистически институт, но са ангажирани и други ведомства, организации и органи на местното управление.

1.2. Цели на консултацията:

Чрез обществената консултация се канят всички заинтересовани страни да дадат становища и коментари по концепцията на Законопроекта за преброяване на населението и жилищния фонд през 2021 година. Концепцията съдържа нормативни предложения за:

- методите за събиране на данни;
- обхвата на изследването - обект и единици на наблюдение;
- данните, които се събират за единиците на наблюдение;
- доброволни въпроси;
- извадкови изследвания, съпътстващи преброяването;
- задължителното участие на населението;
- етапите, органите на преброяване и техните задължения;
- поверителността на данните и опазване на тайната;
- финансирането на преброяването;
- административно-наказателните разпоредби.

1.3. Консултационен процес:

Обществената консултация се открива за 30 дни, като стартира на **9 юли 2018 година**. Методите на консултации са идентифицирани, както следва:

- публикуване на консултационния документ на www.nsi.bg и www.strategy.bg
- работни срещи с фокус групи;
- регионални (работни) срещи;
- онлайн анкети;
- изпращане на уведомителни писма;
- информационна среща с представители на медиите.

Всички заинтересовани страни могат да направят предложения чрез:

- **Портал за обществени консултации** - възможност за публикуване на коментари (изисква се регистрация)
- **Пощенска кутия** - Census2021@nsi.bg

За въпроси или при необходимост от допълнителна информация лице за контакт: Магдалена Костова, тел.: 02 9857 411, моб. тел.: 0882600018.

След приключването на обществената консултация получените предложения ще бъдат отразени в справка, която ще бъде публикувана на Портала за обществени консултации.

1.4. Релевантни документи и нормативни актове:

1.4.1. [Регламент \(ЕО\) № 763/2008](#) на Европейския парламент и на Съвета от 9 юли 2008 г. **относно преброяването на населението и жилищния фонд.**

1.4.2. [Регламент за изпълнение \(ЕС\) 2017/543](#) на Комисията от 22 март 2017 г. за определяне на правила за прилагане на Регламент (ЕО) № 763/2008 на

Европейския парламент и на Съвета относно преброяването на населението и жилищния фонд **по отношение на техническите спецификации на темите и на техните разбивки.**

- 1.4.3. [Регламент \(ЕС\) 2017/712](#) на Комисията от 20 април 2017 г. за **определяне на референтната година и програмата за статистическите данни и за метаданните** за преброяването на населението и жилищния фонд, както е предвидено в Регламент (ЕО) № 763/2008 на Европейския парламент и на Съвета.
- 1.4.4. [Регламент за изпълнение \(ЕС\) 2017/881](#) на Комисията от 23 май 2017 г. за прилагане на Регламент (ЕО) № 763/2008 на Европейския парламент и на Съвета относно преброяването на населението и жилищния фонд **по отношение на условията и структурата на докладите за качеството и техническия формат за предаването на данни** и за изменение на Регламент (ЕС) № 1151/2010.
- 1.4.5. [Регламент \(ЕС\) 2016/679](#) на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните). **Дерогации за статистически цели** - чл. 5, параграф 1, т. „б“ и т. „д“; чл. 9, параграф 2, т. „й“; чл. 14, параграф 5, т. „б“; чл. 17, параграф 3, т. „г“; чл. 21, параграф 6; чл. 89, параграфи 1 до 4.
- 1.4.6. [Закон за статистиката.](#)
- 1.4.7. [Закон за защита на личните данни.](#)
- 1.4.8. [Закон за електронното управление.](#)
- 1.4.9. [Принципи и препоръки за преброяване на населението и жилищния фонд](#) на Статистическата комисия на ООН.
- 1.4.10. [Препоръки за Преброяване на населението и жилищния фонд 2020](#) на Икономическата комисия на ООН за Европа, Конференция на европейските статистици.

2. ОПИСАНИЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО (КОНЦЕПЦИЯ)

Законопроектът има за цел да уреди подготовката, организацията и провеждането на преброяването през 2021 година. Със закона следва да се установят общите правила за събиране, обработване и разпространение на данни за населението и жилищния фонд, получени от преброяването.

Законопроектът следва да определи референтната дата (критичният момент), към която ще се отнасят събраните по време на преброяването данни за лицата,

жилищата и сградите.

Законопроектът следва да регламентира задължението за участие на населението в преброяването през 2021 г. и да осигури участието на органите на преброяването.

В изпълнение на чл. 3 от Регламент (ЕО) № 763/2008 държавите членки предават на Комисията (Евростат) данни за населението по определени демографски, социални и икономически характеристики на лицата, семействата и домакинствата, както и за жилищния фонд на национално, регионално и местно равнище. Следователно законопроектът следва да регламентира обектите на наблюдение при преброяването (физически лица, жилищни сгради и жилища), както и данните за тези обекти.

С цел да се осигури съпоставимост на данните от провежданите в държавите членки преброявания на населението и жилищния фонд и да се даде възможност за извършване на надеждни сравнения на равнището на Европейския съюз програмата за статистическите данни и метаданни следва да бъде еднаква във всички държави членки, т.е. законопроектът трябва да урежда информацията за обектите, изисквана съгласно Регламент за изпълнение (ЕС) 2017/543 на Комисията от 22 март 2017 година.

В законопроекта е необходимо да се регламентира информацията, която ще се събира за национални цели и не е включена в европейското законодателство.

Законопроектът следва да определи органите на преброяването, пряко ангажирани с подготовката, организацията и провеждането на преброяването, като посочи техния състав и функции, права и задължения - Национален статистически институт, Централна комисия по преброяването, териториални статистически бюра, областни преброителни комисии, общински преброителни комисии, контролори и преброители. За преброяване на определени категории лица ще се използват преброители, определени от съответните институции, под чиято юрисдикция се намират към референтната дата.

По отношение на реда и начина на провеждане на преброяването следва да се регламентират и определят методите за събиране на необходимата информация от физическите лица - обект на преброяването, и от административни източници. Необходимо е да се уредят основните етапи на преброяването - райониране, пробно преброяване, преброяване и т.н.

Държавните органи и органите, поддържащи административни регистри и информационни системи, предвидени в закон, следва да бъдат задължени да предоставят безплатно на Националния статистически институт събраните при тях индивидуални данни, необходими за провеждане на преброяването.

Необходимо е да се предвиди разширяване на възможностите за използване на информация и от частни държатели на данни.

В законопроекта следва ясно да се определи политиката по опазване на поверителността на данните, достъпа до информация и разпространението на крайните резултати в съответствие с националното и европейското законодателство.

Законопроектът следва да регламентира осигуряването на средствата, необходими за подготовката, организацията, провеждането, обработката и публикуването на резултатите от преброяването.

Неизпълнението на определените от закона задължения за обектите и органите на преброяването следва да бъде обвързано с административно-наказателни разпоредби, като се уреди процедурата по установяване и налагане на санкциите.

С цел гарантиране на навременността, изчерпателността, обхвата и качеството на събраната информация законопроектът ще създаде законово основание за приемане на Програма на преброяването, представяща целта, задачите, основните характеристики, периода, принципите и етапите на провеждане на преброяването.

3. ЕЛЕМЕНТИ ОТ БЪДЕЩИЯ ЗАКОНОПРОЕКТ, ВЪРХУ КОИТО Е МАЛКО ВЕРОЯТНО ДА НАСТЪПЯТ ПРОМЕНИ СЛЕД ОБЩЕСТВЕНИТЕ КОНСУЛТАЦИИ

3.1. Обекти и единици на наблюдение - дефинирани в съответствие с информацията, която страната трябва да предостави на Комисията съгласно *Регламент (ЕО) № 763/2008*.

3.2. Информацията за обектите и единиците на преброяване, изисквана задължително съгласно Регламент за изпълнение (ЕС) 2017/543.

3.3. Методологични въпроси свързани с основните етапи на провеждане на преброяването (пробно преброяване, райониране, контролни преброявания), разработването на инструментариума и други свързани с прилагането на Регламент за изпълнение (ЕС) 2017/881 на Комисията по отношение на условията и структурата на докладите за качеството и техническия формат за предаването на данни.

4. ВЪПРОСИ ЗА ОБСЪЖДАНЕ

4.1. По отношение на референтната дата на преброяването.

Да се определи референтната дата (критичният момент) на преброяването.

Референтната дата (критичният момент) на преброяването е датата, към която се отнасят данните за лицата, жилищата и сградите, събрани по време на преброяването.

Вариант 1: дата през януари или февруари (преди изборите за народни представители). Недостатъци: неблагоприятни метеорологични условия, по-кратка светла част на деня, натрупване на почивни дни и мобилност на населението.

Вариант 2: дата през май (след изборите за народни представители). Недостатъци: натрупване на почивни дни и мобилност на населението.

Вариант 3: дата през ноември (след изборите за президент и вицепрезидент на Република България). Недостатъци: неблагоприятни метеорологични условия, по-кратка светла част на деня,

Периодът за подготовка и провеждане на преброяването трябва да бъде съобразен с подготовката и провеждането на изборите за народни представители и президент и вицепрезидент през 2021 г. с оглед на ангажиментите на общинските администрации в изборния и преброителния процес.

4.2. По отношение на информация, която ще се събира по време на преброяването.

Да се определят допълнителни признаци на единиците, за които да се събира информация по време на преброяването:

- По отношение на лицата - етнокултурни характеристики, степен на намалена работоспособност/вид и степен на увреждане и други;
- По отношение на жилищата/сградите - енергийна ефективност, наличие на предмети за дълготрайна употреба и други.

Да се определят общественозначими теми, които да бъдат изследвани чрез представителни (извадкови изследвания) успоредно с преброяването - миграция и миграционно поведение, раждаемост и репродуктивно поведение или други.

4.3. По отношение на методите за събиране на данни.

Да се използват ли различни методи на събиране на данни като: персонално интервю с хартиен въпросник и преброител, самоанкетиране с помощта на уеб-базирано приложение в интернет (електронно преброяване), персонално интервю с помощта на преносимо устройство (таблет или друго „смарт“ устройство) и преброител?

4.4. По отношение на източниците на информация

Да се определи източникът или комбинацията от източници на данни, които ще бъдат използвани за осигуряване на необходимата информация. Съгласно Регламент (ЕО) № 763/2008 държавите членки могат сами да определят източника или комбинация от източници от следните:

- конвенционално преброяване (с преброителна карта);
- преброяване, базирано на регистри;
- комбинация от конвенционално преброяване и извадкови изследвания;
- комбинация от преброяване, базирано на регистри, и извадкови изследвания;
- комбинация от преброяване, базирано на регистри, и конвенционално преброяване;
- комбинация от преброяване, базирано на регистри, извадкови изследвания и конвенционално преброяване;
- подходящи изследвания с ротационни извадки (текущо преброяване).

Да се обсъдят възможностите за осигуряване на достъп и използване на данни от частни държатели на данни - информацията ще се използва като подпомагаща различните етапи на преброяването, а не като основен източник.

4.5. По отношение на органите на преброяването

Има ли нужда от допълване на предвидените в концепцията органи на преброяването?

- Национален статистически институт;
- Териториални статистически бюра;
- Централна комисия по преброяването;
- Областни преброителни комисии;
- Общински преброителни комисии;
- Преброители;
- Контрольори;
- Придружители.

Какъв да бъде съставът и редът за назначаване на органите на преброяването, както и техните функции?

Необходимо ли е във функциите на Централната преброителна комисия да се предвиди възможност с решение на комисията да се регламентира създаването на временни преброителни пунктове, при необходимост.

4.6. По отношение на реда и начина на провеждане на преброяването

Определяне на техническите аспекти на работата на терен - достъп до обектите на наблюдение, времеви пояс на наблюдение, легитимация на преброителите и контрольорите и други.

- Как да се осигури съдействие за достъп на преброителите до обектите на наблюдение?
- В какъв времеви пояс в рамките на деня преброителите да могат да посещават обектите на наблюдение?

- Как преброителите следва да се легитимират при посещение?

4.7. По отношение на поверителността на данните и опазване на тайната

Въпроси, свързани с поверителността на данните, получавани от респондентите, административни и други източници, както и поверителността на изходните данни от преброяването.

При избор на електронно преброяване като метод за събиране на данни какви персонални идентификатори или лични данни трябва да бъдат използвани при регистрация?

4.8. По отношение на достъпа до изходните данни от преброяването

Въпроси, свързани с навременността и достъпа до изходните данни (резултати) от преброяването.

4.9. По отношение на финансирането на всички етапи от преброяването

Установяване на необходимите средства за подготовката, организацията, провеждането, обработката и публикуването на резултатите от преброяването.

4.10. По отношение на административно-наказателните разпоредби

Определяне на процедурите по установяване на нарушения, налагане и размер на глоби, включително определяне на органите, изпълняващи административно-наказателните разпоредби.

4.11. Други

Въвеждане на временен мораториум върху административно-териториалните изменения и измененията в Класификатора на локализационните единици за определен период от време до референтната дата (критичния момент) на преброяването.

Преброяването на населението се извършва по предварително изготвени списъци с адреси базирани на Единния класификатор на административно-териториалните и териториални единици (ЕКАТТЕ) и Класификатора на локализационните единици. Всички административни промени след изготвянето на преброителните списъци с адреси ще затруднят коректното обвързване на събраната информация и забавят обобщаването и публикуването на резултатите.

5. ДОКУМЕНТИ, СЪПЪТСТВАЩИ КОНСУЛТАЦИЯТА

Не е приложимо.